

LIBRIS

We know
books

JULES VERNE

**CĂLĂTORIE SPRE
CENTRUL PĂMÂNTULUI**

Traducere de Dan Starcu

Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VERNE, JULES

Călătorie spre centrul pământului / Jules Verne; trad. de Dan

Starcu; pref. de Lucian Pricop – Ed. a 5-a – București:

Cartex 2000, 2024

ISBN 978-606-091-186-9

I. Starcu, Dan (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.133.1

© Editura Cartex 2000, pentru prezenta traducere.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>O călătorie extraordinară spre viitor</i> (Lucian Pricop)	7
Cap. I – Profesorul și familia lui.....	9
Cap. II – Un mister care trebuie elucidat cu orice preț.....	13
Cap. III – Exercițiile de scriere runică ale profesorului.....	18
Cap. IV – Pericolul morții prin înfometare	24
Cap. V – Foametea, victoria și groaza	28
Cap. VI – Discuții intense despre o expediție neobișnuită	33
Cap. VII – Curajul unei femei.....	40
Cap. VIII – Pregătiri serioase pentru coborârea pe vertical.....	46
Cap. IX – Islanda! Dar ce urmează?	52
Cap. X – Discuții interesante cu savanții islandezi.....	58
Cap. XI – Intră în scenă Hans	63
Cap. XII – Un ținut sterp.....	69
Cap. XIII – Ospitalitatea la cercul arctic.....	74
Cap. XIV – Și Arctica poate fi inospitalieră	79
Cap. XV – În sfârșit, pe Snaefell	85
Cap. XVI – Coborând curajoși în crater	90
Cap. XVII – Coborârea pe verticală.....	96
Cap. XVIII – Minunile adâncurilor terestre	100
Cap. XIX – Studii geologice	105
Cap. XX – Primele semne ale amărăciunii.....	110
Cap. XXI – Compasiunea topește inima profesorului.....	114
Cap. XXII – Lipsa totală a apei.....	118
Cap. XXIII – Am dat de apă!	121
Cap. XXIV – Pătrunzând prin pământ, ca niște cârțițe.....	126

Cap. XXV – În adâncuri	130
Cap. XXVI – Cel mai mare pericol.....	134
Cap. XXVII – Pierdut în adâncurile Pământului	137
Cap. XXVIII – Salvarea din galeria șoaptelor	140
Cap. XXIX – Din nou împreună	145
Cap. XXX – Noua „Mare Internum“	148
Cap. XXXI – Pregătiri pentru o călătorie plină de descoperiri.....	155
Cap. XXXII – Minunățiile adâncurilor	159
Cap. XXXIII – Înfruntarea monștrilor	165
Cap. XXXIV – Gheizerul uriaș	171
Cap. XXXV – Furtuna electrică	176
Cap. XXXVI – Discuții științifice liniștite.....	181
Cap. XXXVII – Muzeul de geologie Liedenbrock	186
Cap. XXXVIII – Profesorul triumfă iar	190
Cap. XXXIX – Decor păduros, iluminat electric	196
Cap. XL – Pregătiți să aruncăm în aer trecerea către centrul Pământului	202
Cap. XLI – Marea explozie și prăbușirea în adânc	207
Cap. XLII – Cu toată viteza printre grozăviile întunericului ..	211
Cap. XLIII – Aruncați printr-un vulcan, în cele din urmă!	217
Cap. XLIV – Pământuri însoțite în Mediterana albastră	222
Cap. XLV – Totul este bine când se termină cu bine!.....	228

O călătorie extraordinară spre viitor

Romanul lui Jules Verne, *Călătorie spre centrul Pământului* (titlul original, francez, *Voyage au centre de la Terre*), apare pentru întâia dată în format mic în 1864, fiind reeditat *in octavo* pe 13 mai 1867 (cu două capitole suplimentare).

Pe un algoritm pe care Jules Verne îl creează și care-i asigură specificitatea, povestea se dezvoltă natural, deși întâmplările sunt cu totul extraordinare. După descoperirea unui manuscris vechi cu rune, un savant, nepotul său și ghidul lor întreprind o călătorie spre centrul Pământului, folosind pentru asta un vulcan islandez.

Romanul constituie un amestec abil de fapte științifice, extrapolări și aventuri. Introducerea romanului reflectă preocuparea pentru o știință tânără, criptologia, pentru ca în narațiune să fie chemate, ulterior, două științe în plină ascensiune, paleontologia și geologia.

Profesorul Otto Lidenbrock, specialist în mineralogie, locuiește într-un apartament din Hamburg, împreună cu nepotul Axel, servitoarea Martha și nepoata sa, Grauben. Într-o zi, profesorul aduce acasă o carte veche conținând o foaie cu un limbaj codat, semnată „Arne Saknussemm“. În ciuda eforturilor, profesorul Lidenbrock eșuează în încercarea sa de a descifra codul; pentru asta se autopedește cu înfometare, extinzând această pedeapsă și asupra celorlalți membri ai casei sale. Din întâmplare, Axel, rămas singur în odaia acestuia, descifrează mesajul și vrea să-l arunce în foc după ce îi citește conținutul, adică instrucțiunile lui Arne legate de o descindere în centrul Pământului. Profesorul vine acasă, află și el mesajul și imediat își face bagajele, care includ printre altele accesorii de alpinism, spre dezamăgirea lui Axel care nu este pregătit pentru o astfel de călătorie.

Cei doi pleacă spre Islanda. Ajunși acolo îi angajează pe Hans, un localnic care se bucură de renumele de a fi o călăuză încercată. Însotți de Hans, se duc la vulcanul stins Sneffels și încep coborârea, având asupra lor lanterne, târnăcoape și mâncare pentru câteva luni bune. La un moment dat rămân fără apă și Hans îi ajută făcând o gaură în perete, de unde fâșnește apă fierbinte, dar potabilă. La un moment dat, Axel se rătăcește, dar este găsit ulterior. Călătorii ajung la o pânză de apă care mai târziu se va dovedi a fi o mare subterană. Ei încearcă să o traverseze construindu-și o barcă, dar curenții îi împing înapoi de unde au plecat; pe parcursul călătoriei, ei descoperă fosile cu care profesorul ar putea să-și îmbogățească colecția și să-și sporească reputația.

Cutreierând regiunea în care au ajuns, găsesc semne care atestă că Arne a fost pe acolo, precum și un tunel blocat de o stâncă. Ei detonează stânca cu dinamita pe care o au la dispoziție, dar forța exploziei provoacă revărsarea apei prin gaura produsă. Luați de ape, ajung ulterior să urce, împinși de lava din jurul lor. În cele din urmă sunt aruncați prin vulcanul Etna în Marea Mediterană, pe insula Stromboli, în apropierea Siciliei. De acolo se întorc acasă, iar Axel și Grauben se căsătoresc.

Cartea s-a inspirat din lucrarea lui Charles Lyell *Geological Evidences of the Antiquity of Man*, apărută în 1863. La acea vreme, geologii abandonaseră teoriile biblice referitoare la formarea Pământului și era general acceptată ideea că sfârșitul ultimei glaciațiuni a marcat apariția omenirii, dar Lyell a descoperit noi dovezi care trimiteau originea oamenilor mult mai departe în timp. Cartea lui Lyell a influențat și a doua ediție a lucrării lui Louis Figuier, *La Terre avant le déluge* (1867), care includea ilustrații cu sălbatici purtând piei de animale și mănuiind topoare de piatră.

Să scrii un roman SF în 1864 și să rămâi actual și 150 de ani mai târziu sunt probe ale literaturității unui text, iar *Călătorie spre centrul pământului* împlinește multiplu această performanță. Stau măturie numeroasele ecranizări ale cărții, precum și raportarea involuntară a cercetătorilor teritoriilor subterane la lumea imaginată de Jules Verne. Valide sau nu, proiecțiile utopice ale subteranului sunt, la prozatorul francez, destinate aceluiași public, ca și la jumătatea secolului al XIX-lea: cel care are, mai presus de trecut, un viitor.

Lucian Pricop

Capitolul I

PROFESORUL ȘI FAMILIA LUI

Pe 24 mai 1863, unchiul meu, profesorul Liedenbrock, se îndrepta grăbit către locuința sa din Königstrasse nr. 19, una dintre cele mai vechi străzi din cea mai veche zonă a orașului Hamburg.

Fără îndoială, Martha a tras concluzia că întârziase mult cu pregătirile, căci de-abia pusese mâncarea în cuptor.

„Ei, mi-am zis eu, dacă și celui mai nerăbdător dintre oameni îi este foame, ce zăpăceală va fi!”

– Domnul Liedenbrock a venit așa devreme! a strigat biata Martha, foarte alarmată, deschizând pe jumătate ușa sufrageriei.

– Ai dreptate, Martha. Dar nu e de mirare că masa nu este gata, căci încă nu s-a făcut ora două. Orologiul de la Sfântul Mihail abia a bătut de unu și jumătate.

– Atunci de ce a venit stăpânul așa devreme acasă?

– Poate că ne-o va spune chiar el.

– Uite ce e, domnule Axel. Voi fugi și mă voi ascunde până ce te vei lămuri cu el.

Fusesem lăsat singur. Dar cum era posibil ca un om chibzuit ca mine să-i ceară explicații unei persoane atât de nervoase ca profesorul? Cu acest gând în minte, m-am grăbit să mă retrag în adăpostul meu de la etaj, chiar când ușa de la stradă s-a deschis cu zgomet. Pașii grei ai profesorului au făcut să se cutremure

scara. Stăpânul casei, trecând repede prin sufragerie, s-a dus grăbit către camera sa de studiu.

Dar, cu toată graba lui, a găsit timp să arunce o privire într-un colț, către mine, și să-mi zică:

– Axel, vino după mine!

De abia am avut timp să mă mișc, că profesorul a strigat iar la mine:

– Cum? Încă n-ai venit?

M-am repezit în cabinetul temutului meu unchi.

Otto Liedenbrock nu era un om rău, sunt de acord cu asta, dar putea fi numit un „personaj original“.

Era profesor la Johannaemum și dezbătea o serie de probleme de mineralogie în conferințele sale. În finalul fiecărei dezbateri, se lăsa cuprins de pasiunea lui științifică. Nu-l preocupau anumite aspecte, cum ar fi perfecționarea cunoștințelor studenților săi, atenția pe care i-o acordau cei care-l ascultau sau succesul care avea să-i încununeze lucrările. Asemenea amănunte nu-l interesau prea mult. Conferințele lui se bazau pe ceea ce filosofia germană numește „subiectivism“, și anume să câștige în primul rând el de pe urma noilor cunoștințe și mai puțin ceilalți. Era un egoist. Îl puteam considera un izvor de date științifice, din care trebuia să te străduiești mult ca să obții ceva pentru tine.

Germania avea destui profesori ca el.

Din nefericire, unchiul meu nu era dotat cu facultatea de exprimare rapidă și corectă. Când se afla acasă se descurca foarte bine, dar era altceva într-o dezbatere publică. Or, acest lucru i se cere insistent unui bun vorbitor. Astfel că, în timpul conferințelor de la Institutul Johannaemum, profesorul avea destule pauze în expuneri, se lupta să pronunțe anumite cuvinte ori își aduna mai greu ideile, se strâmba ca să pronunțe termenii dificili.

În mineralogie sunt destule cuvinte provenite din greacă sau din latină, foarte greu de articulat, și care ar face parte mai curând din vocabularul unui poet. Nu vreau să spun nimic împotriva unei științe așa de respectabile, ba chiar acest gând e departe de mine. Într-adevăr, în prezența augustă a cristalelor romboedrale, a

rășinilor retinasfaltice, a molibdenitelor, tungustatelor de mangan și a altora de același fel, chiar și cele mai vorbărețe persoane își mai împleticesc limba atunci când le pronunță numele.

Acest defect al unchiului meu, cunoscut bine de către studenți, îi aducea multe neajunsuri. Cursanții îl pândeau și, când greșea vreun termen științific sau îl pronunța cu greutate, începeau să râdă în hohote, ceea ce nu este frumos nici măcar în Germania. Și, dacă sala era întotdeauna plină la conferințele sale, trebuie să recunosc, cu tristețe, că mulți veneau acolo doar ca să se distreze.

Totuși, unchiul meu era tobă de carte. Acest lucru îl recunosc în fața oricui. E drept că, deseori, spărgea câte o mostră de cristal ori alt minereu, încercând să pună prea repede mâna pe acesta. Profesorul era însă un amestec de geolog genial și de mineralog cu ochi de șoim. Înarmat cu un ciocan, piroane, ace magnetice, nelipsita lui pipă și sticluta cu acid nitric, reprezenta omul de știință complet. Oricând era gata să catalogheze orice mineral printre cele șase sute de substanțe elementare cunoscute, bazându-se pe structura lui, pe formă, duritate, fuzibilitate, miros, gust etc.

Numele Liedenbrock era menționat cu onoare în colegii și societăți științifice. Humphry Davy, Humboldt, Sir John Franklin, generalul Sabine îl vizitau de fiecare dată când treceau prin Hamburg. Becquerel, Ebelman, Brewster, Dumas, Milne-Edwards, Saint-Claire-Deville l-au consultat deseori în anumite probleme de chimie, știință care îi datorează, fără îndoială, multe dintre descoperirile sale, mai ales că, în 1853, a apărut la Leipzig o lucrare impunătoare a lui Otto Liedenbrock, intitulată „Tratat asupra chimiei transcendente“. Totuși, cartea nu a reușit să își acopere cheltuielile de tipărire.

Pe lângă toate aceste titluri de onoare, lăsați-mă să adaug că unchiul meu era custodele muzeului de mineralogie întemeiat de domnul Struve, ambasadorul Rusiei, și care conținea o colecție de mostre de mare valoare, de faimă europeană.

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

Căpitan la cincisprezece ani

Traducere de Michaela Bușoiu

Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VERNE, JULES

Căpitan la cincisprezece ani / Jules Verne; trad. de Michaela Bușoiu; pref. de Lucian Pricop – Ed. a 3-a – București: Cartex 2000, 2021

ISBN 978-973-104-948-9

I. Bușoiu, Michaela (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.133.1

© Editura Cartex 2000, pentru prezenta traducere.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

Călătoriile inițiatice și eroii adolescenți (Lucian Pricop)..... 7

CĂPITAN LA CINCISPREZECE ANI

PARTEA ÎNTÂI

I – Bricul-goeletă <i>Pilgrim</i>	13
II – Dick Sand	22
III – Epava	29
IV – Supraviețuitorii de pe <i>Waldeck</i>	37
V – S.V.....	42
VI – Balena	54
VII – Pregătirile	63
VIII – Cetaceul.....	71
IX – Căpitanul Sand.....	79
X – Următoarele patru zile	87
XI – Furtuna.....	97
XII – La orizont	109
XIII – Pământ! Pământ!	118
XIV – Măsuri de luat în continuare	128
XV – Harris	140
XVI – Pe drum	152
XVII – O sută de mile în zece zile	163
XVIII – Un cuvânt îngrozitor	174

PARTEA A DOUA

I – Comerțul cu sclavi.....	187
II – Harris și Negro	196
III – Pornind la drum	206

IV – Drumurile proaste ale Angolei	216
V – Lecție despre furnici, într-un furnicar	225
VI – Clopotul Cabestanului	234
VII – O tabără pe malurile Coanzei	244
VIII – Câteva însemnări ale lui Dick Sand	253
IX – Kazonndé	264
X – Ziua marelui târg	273
XI – Un punch oferit regelui din Kazonndé	281
XII – O înmormântare regală	289
XIII – În interiorul unei factorii	299
XIV – Vești de la doctorul Livingstone	307
XV – Unde te poate duce o coleopteră tuberculată	318
XVI – Un „mgangga“	329
XVII – În derivă	336
XVIII – Diverse incidente	345
XIX – S.V.	354
XX – Încheiere	362

CĂLĂTORIILE INIȚIATIVE ȘI EROII ADOLESCENȚI

Apărut întâia dată în foileton în *Magasin d'éducation et de récréation* în intervalul 1 ianuarie – 15 decembrie 1878, romanul *Căpitan la cincisprezece ani* a fost publicat în același an într-o ediție cartonată de către editorul lui Jules Verne, Pierre-Jules Hetzel.

Povestea este croită didactic, autorul căutând transmiterea unui mesaj politic egalitarist, mai exact, utilizând o poveste de aventuri pentru a condamna comerțul cu sclavi din Africa. Personajele sunt tipologii ușor descifrabile. Astfel, tânărul marinăr Dick Sand este un mus ce se îmbarcă la bordul bricului-goeletă Pilgrim, comandat de căpitanul Hull.

După ce un sezon de pescuit este ratat, balenierul pleacă din apele Noii Zeelande pentru a reveni în America. În timpul călătoriei de întoarcere, căpitanul nu rezistă tentației de a captura un cetaceu; dar încercarea de a vâna balena uriașă este un eșec, chiar un dezastru, și tânărul orfan Sand rămâne singurul navigator în viață, fiind nevoit să-și asume responsabilități de căpitan. Mai supraviețuiesc și soția armatorului, Doamna Weldon și fiul lor Jack, pe care trebuie să-i ducă cu bine la destinație.

Întreaga călătorie este presărată cu obstacole, ceea ce îi permite căpitanului de cincisprezece ani să evolueze moral și să-și testeze limitele fizice în înfruntările cu situații dificile, fiind

adesea amenințat de acțiunile perfide ale lui Negoro, bucătarul enigmatic aflat la bordul navei.

Astfel, Negoro, profitând de absența tânărului căpitan de la bordul navei, defectează busola, ceea ce deturneză nava spre coasta Africii. Nu este suficient că pasagerii de bună-credință ajung pe un teritoriu ostil, dar Negoro, în complicitate cu amicul său Haris, un negustor de sclavi, pune la cale un plan pentru vânzarea negrilor ca sclavi. Inocenții naufragiați cred că se află pe coasta Americii de Sud, dar vărul Bénédicte constată tot mai multe nepotriviri între vietățile care ar trebui să se afle pe aceste meleaguri și cele pe care le întâlnește în realitate. În cele din urmă, misterul este descifrat și, după ce trec printr-o serie de peripeții în care viața le este primejduită, supraviețuitorii reușesc să scape și să îi salveze pe negri de la soarta crudă (dar inevitabilă în aceste teritorii) a sclaviei.

Căpitan la cincisprezece ani este una dintre poveștile cele mai inspirate ale lui Jules Verne, poveste care aparține perioadei sale de creație optimistă, iar cititorul se identifică cu eroul pentru a se educa, printr-o călătorie inițiatică. De altfel, este o temă împrumutată din legendele grecești, în care călătoria era coincidentă cu devenirea eroului. Aici, eroul este un adolescent, așa cum pot fi și mulți dintre cititorii acestui mare roman de aventuri.

Lucian Pricop

CĂPITAN LA CINCISPREZECE ANI

I

BRICUL-GOELETĂ *PILGRIM*

În 2 februarie 1873, bricul-goeletă *Pilgrim* se găsea la 43° 57' latitudine sudică și 165° 19' longitudine vestică de meridianul Greenwich.

Acest vas de patru sute de tone, echipat la San Francisco pentru pescuit în largul mărilor australe, aparținea lui James W. Weldon, bogat armator californian, care de câțiva ani îi încredințase comanda căpitanului Hull.

Pilgrim era unul dintre cele mai mici vase, dar și cele mai bune din flotila pe care James W. Weldon o trimitea în fiecare sezon, atât dincolo de strâmtoarea Behring, până în mările boreale, cât și pe meleagurile Tasmaniei sau Capului Horn, până în oceanul Antarctic. Avea o viteză remarcabilă. *Greementul*¹ său, foarte ușor de mânuit, îi permitea să se aventureze cu un echipaj mic până în vecinătatea banchizelor de nestrăbătut ale emisferei australe. Căpitanul Hull știa să „se descurce“, vorba mateloților, în mijlocul ghețurilor care, pe timpul verii, plutesc la travers de Noua Zeelandă sau de Capul Bunei Speranțe, sub o latitudine mai joasă decât cele pe care le ating în mările septentrionale ale globului. E drept că aici dădeau peste aisberguri de

¹ Ansamblu format din catargele, vecele și parâmele unei nave sau ambarcațiuni cu pânze. (Dicționar Francez-Român de Elena Gorunescu, ed. TEORA, 2000) (inv.)

mici dimensiuni, tocite deja de ciocniri, „mâncate“ de apele calde, în majoritatea lor ajungând să se topească în Pacific sau Atlantic.

Sub comanda căpitanului Hull, marinari pricepuți și unul dintre cei mai iscusiți harponieri ai flotilei, se afla un echipaj compus din cinci mateloi și un ucenic. Era cam puțin pentru pescuitul balenelor, care presupune un personal destul de numeros. Este nevoie de oameni, atât la manevrele ambarcațiunilor de atac, cât și pentru tăierea în bucăți a animalelor capturate. Dar, după exemplul altor armatori, James W. Weldon găsea că este mai economic să îmbarce în San Francisco doar numărul necesar de mateloi în vederea cârmirii vasului. Noua Zeelandă nu ducea deloc lipsă de harponieri, marinari de toate naționalitățile, dezertori sau din alte categorii, care încercau să se angajeze pentru sezon și practicau cu pricepere meseria de pescari. Terminându-și treaba, erau plătiți, debarcați și așteptau ca anul următor să vină alte vase de pescuit balene care să apeleze la serviciile lor. Prin această metodă se foloseau mai bine marinarii fără angajamente, scoțând un profit mai mare din colaborarea cu aceștia.

În același fel se proceda și la bordul lui *Pilgrim*.

Bricul-goeletă tocmai își încheiase sezonul pe lângă cercul polar antarctic. Dar nu-și făcuse plinul la butoiase de untură și la fanoane. Chiar din perioada aceea, pescuitul se desfășura mai anevoie. Cetaceele, hăituite în exces, se răriseră. Balena autentică, care poartă numele de „nord-caper“ în oceanul Boreal și de „sulpher-bolton“ în mările Sudului, era pe cale de dispariție. Pescarii trebuiseră să se orienteze spre „fin-back“ sau cetaceele cu cocoasă, mamifer gigantic, ale căror atacuri nu erau deloc lipsite de primejdii.

Este ceea ce și făcuse căpitanul Hull în timpul acelei campanii, dar la următoarea călătorie plănuia să meargă la o latitudine superioară și, dacă era cazul, chiar până în ținuturile Clarie și Adelie, a căror descoperire, contestată de americanul Wilkes, aparține categoric comandantului corăbiilor *Astrolabe* și *Zélée*, francezul Dumont d'Urville.

Pe scurt, sezonul nu fusese prea reușit pentru *Pilgrim*. La începutul lunii ianuarie, adică spre mijlocul verii australe, deși perioada de pescuit balene nu se terminase, căpitanul Hull fusese silit să facă cale-ntoarsă. Echipajul ajutător – o adunătură de indivizi jalnici – îi căuta nod în papură, cum se spune, ceea ce-l făcu să ia hotărârea să-i pună „pe liber“.

Pilgrim puse, așadar, cap nord-vest, ținând teritoriile Noii Zeelande, în vecinătatea cărora ajunse în 15 ianuarie. Sosi la Waitemata, un port din Auckland, situat în capătul golfului Chouraki, pe coasta estică a insulei septentrionale, unde debarcă pescarii sezonieri.

Echipajul însă nu era mulțumit. Lipseau pe puțin două sute de barili de untură din încărcătura vasului. Niciodată nu avuseseră parte de un pescuit atât de nenorocit. Căpitanul Hull se întorcea, prin urmare, cu dezamăgirea unui vânător emerit, care, pentru prima oară, revine „cu degetul în gură“ sau foarte pe aproape. Amorul său propriu, profund lezat, era în joc și nu le putea ierta pungășilor neascultarea care îi primejdise roadele campaniei.

Degeaba încercară să recruteze în Auckland un nou echipaj pentru pescuit. Toți marinarii fără slujbe se îmbarcaseră pe alte baleniere. Trebui, așadar, să renunțe la speranța de a completa încărcătura lui *Pilgrim* și căpitanul Hull se pregătea să părăsească definitiv Auckland, când i se ceru să ia la bord pasageri și nu putu să facă altcumva decât să fie de acord.

Doamna Weldon, soția armatorului *Pilgrim*, băiatul ei Jack, de cinci ani, precum și o rudă, vărul Bénédicte, se aflau atunci în Auckland. James W. Weldon, pe care operațiunile sale comerciale îl obligau uneori să viziteze Noua Zeelandă, îi adusese pe toți trei în acel loc, acum venind vremea să-i ducă înapoi la San Francisco.

Însă în momentul în care toată familia urma să plece, micul Jack se îmbolnăvisese destul de grav și tatăl lui, obligat de afaceri de la care nu se putea sustrage, fu nevoit să părăsească Auckland, lăsându-i acolo pe soția sa, băiețelul și vărul Bénédicte.

LIBRIS

We know
books

JULES VERNE

Cinci săptămâni în balon

Traducere de Michaela Bușoiu

Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Coperta: Dana Popescu

Tehnoredactor: Ecaterina Pîslă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VERNE, JULES

Cinci săptămâni în balon / Jules Verne; trad. de Michaela

Bușoiu; pref. de Lucian Pricop – Ed. a 5-a – București:

Cartex 2000, 2022

ISBN 978-606-091-050-3

I. Bușoiu, Michaela (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.133.1

© Editura Cartex 2000, pentru prezenta traducere.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Un roman enciclopedie</i> (Lucian Pricop)	7
Cinci săptămâni în balon	9

Incursiunea în continentul necunoscut nu este lipsită de aventuri primejdioase, ce amenință succesul expediției și chiar viața celor trei temerari.

Toate aceste aventuri sunt depășite de protagoniști în primul rând prin perseverență. Romanul e plin de sincronizări norocoase, în care pericolul este evitat deoarece vântul se întetește chiar la momentul oportun, sau personajele privesc exact în direcția potrivită.

Balonul eșuează înainte de final, dar ajunge suficient de departe pentru a aduce protagoniștii pe tărâmurii prietenoase, de unde se întorc în Anglia, încheindu-și fericit explorarea.

Multiplele lecturi de care a beneficiat una dintre cărțile-cult ale adolescentului universal validează statutul de roman-enciclopedie subsumând literar informații din geografie, istorie, biologie, fizică, chimie.

Lucian Pricop

CINCI SĂPTĂMÂNI ÎN BALON

CAPITOLUL I

Sfârșitul unui discurs frenetic aplaudat. – Prezentarea doctorului Samuel Fergusson. – „Excelsior“. – Portretul doctorului, în mărime naturală. – Un fatalist convins. – Dineu la Traveller's club. – Numeroase toasturi de circumstanță.

În ziua de 14 ianuarie 1862, la adunarea Societății Regale de Geografie din Londra, cu sediul în Piața Waterloo no. 3, era o mare afluență de auditori. Președintele, sir Francis M..., făcea onorabililor săi colegi o comunicare importantă, într-un discurs deseori întrerupt de aplauze.

Acest rar model de elocință se termina, în cele din urmă, prin câteva fraze sforăitoare, în care patriotismul se revărsa în fraze ample:

„Anglia s-a rânduie totdeauna în fruntea națiunilor (deoa-rece, după cum am remarcat cu toții, națiunile merg dintotdeauna și peste tot în lume una înaintea alteia), prin dăruirea călătorilor săi pe calea descoperirilor geografice. (Numeroase aprobări). Doctorul Samuel Fergusson, unul dintre glorioșii săi fii, nu-și va trăda nici el obârșia. (Ropote de aplauze: Nu! Nu!). Această încercare, dacă reușește (și va reuși cu siguranță), va aduna, completându-le, cunoștințele răzlețe ale cartologiei africane (aprobări vehemente) și, dacă totuși dă greș (niciodată! niciodată!), ea va rămâne cel puțin ca una dintre cele mai îndrăznețe concepții ale geniului uman! (tropăituri frenetice).

– Ura! ura! striga adunarea, electrizată de acele emoționante vorbe.

– Trăiască îndrăznețul Fergusson! răcni unul dintre membrii cei mai expansivi din auditoriu.

Răsunară strigăte entuziaste. Numele de Fergusson explodează din toate piepturile și avem toate motivele să credem că mai ales glasurile englezilor se făcură auzite cu mai multă putere. Sala de ședințe era zguduită din temelii.

Cu toate acestea, se întruniseră acolo foarte mulți călători, îmbătrâniți, istoviți, pe care temperamentul lor plin de neastâmpăr îi făcuse să cutreiere prin toate colțurile lumii. Cu toții, din punct de vedere fizic sau moral, scăpaseră cât de cât teferi, din naufragii, din pârjolul incendiilor, de *tomahawk*-urile indienilor, de măciucile sălbaticilor, de stâlpul de tortură, de foamea stomacurilor polinezienilor! Dar nimic nu le-a putut domoli bătăile inimii în timpul discursului ținut de sir Francis M... și fără îndoială că a fost cel mai strălucit succes oratoric care s-a făcut vreodată auzit în sediul Societății Regale de Geografie din Londra.

În Anglia, însă, entuziasmul nu se limitează doar la cuvinte, ci bate monedă mai ceva decât tiparnița de la *Royal Mint*¹. Chiar în timpul acelei ședințe a fost votată o indemnizație de încurajare în favoarea doctorului Fergusson, în sumă de două mii cinci sute de livre². Mărimea cifrei era proporțională cu importanța întreprinderii.

Unul dintre membrii Societății îl interpelă pe președinte, vrând să afle dacă doctorul Fergusson nu va fi prezentat oficial.

– Doctorul este la dispoziția adunării, răspunse sir Francis M...

– Să intre! strigară într-un glas, să intre! Este bine să vedem cu ochii noștri un bărbat de un curaj atât de neasemuit!

– Poate că această propunere de necrezut, zise un bătrân comodor¹ apoplectic, nu are alt scop decât acela de a ne înșela!

¹ Monetăria din Londra. (n.a.)

² Șaizeci și două de mii cinci sute de franci. (n.a.)

– Și dacă doctorul Fergusson nici nu există! strigă o voce răutăcioasă.

– Atunci ar trebui să-l inventăm, răspunse un membru glumeț al acestei Societăți serioase.

– Poftiți-l înăuntru, spuse Francis M..., fără alte comentarii.

Și doctorul își făcu intrarea, deloc tulburat, de altfel, în mijlocul ropotelor de aplauze.

Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, de statură și constituție obișnuite; temperamentul sanguin se vedea din culoarea închisă a obrazului său; avea o figură rece, cu trăsături regulate, un nas puternic, precum prora unui vas, specific omului hărăzit marilor descoperiri; ochii lui, foarte blânzi, mai degrabă inteligenți decât îndrăzneți, dădeau un farmec anume fizionomiei sale; brațele sale erau lungi, iar picioarele călcau pământul cu hotărârea unui mare călător.

Din toată personalitatea doctorului emana un calm plin de gravitate, îndepărtând până și umbra suspiciunii că ar putea fi unealta unei înșelătorii.

De aceea, uralele și aplauzele nu încetară decât în momentul în care doctorul Fergusson ceru, printr-un gest binevoitor, să se facă liniște. Se îndreptă spre fotoliul anume pregătit pentru prezentarea sa; apoi, în picioare, drept, cu o privire energică, ridică spre cer arătătorul mâinii drepte, deschise gura și pronunță un singur cuvânt:

– Excelsior!²

Nu! hotărât lucru, niciodată o interpelare neașteptată din partea domnilor Bright și Cobden, niciodată o cerere de fonduri speciale din partea lordului Palmerston pentru a consolida poziția Angliei

¹ (mar., în Anglia și America) comodor, comandor, grad de ofițer superior între căpitan de vas și contraamiral. (Dicționar Francez-Român de Elena Gorunescu, ed. Teora, 2000)

² (lat.) mai sus, tot mai sus, spre culmi!... Folosit ca motto, deviza s-a răspândit repede, mai ales prin unele creații de succes. Folosit și ca urare. (Latine dicta, ed. Albatros 1992).

LIBRIS

We know
books

JULES VERNE

**COPIII
CĂPITANULUI
GRANT**

Volumul I

Traducere de Michaela Rodica Bușoiu
Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VERNE, JULES

Copiii căpitanului Grant / Jules Verne; trad. de Michaela

Rodica Bușoiu; pref. de Lucian Pricop – București:

Cartex 2000, 2022

2 vol.

ISBN 978-606-091-025-1

Vol. 1. - ISBN 978-606-091-026-8

I. Bușoiu, Michaela (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.133.1

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

Între ficțiune și etnografie (Lucian Pricop).....	7
PARTEA ÎNTÂI	
Capitolul I.....	11
Capitolul II.....	17
Capitolul III.....	26
Capitolul IV.....	33
Capitolul V.....	39
Capitolul VI.....	46
Capitolul VII.....	54
Capitolul VIII.....	60
Capitolul IX.....	67
Capitolul X.....	77
Capitolul XI.....	86
Capitolul XII.....	94
Capitolul XIII.....	102
Capitolul XIV.....	112
Capitolul XV.....	119
Capitolul XVI.....	127
Capitolul XVII.....	138
Capitolul XVIII.....	149
Capitolul XIX.....	160
Capitolul XX.....	171
Capitolul XXI.....	180
Capitolul XXII.....	189
Capitolul XXIII.....	199

Capitolul XXIV	208
Capitolul XXV	217
Capitolul XXVI	226

PARTEA A DOUA

Capitolul I	237
Capitolul II	247
Capitolul III	256
Capitolul IV	265
Capitolul V	278
Capitolul VI	289
Capitolul VII	299
Capitolul VIII	309
Capitolul IX	317
Capitolul X	326

ÎNTRE FICȚIUNE ȘI ETNOGRAFIE

Copiii căpitanului Grant este un roman de aventuri, publicat în foileton în *Magasin d'éducation et de récréation*, între 20 decembrie 1865 și 5 decembrie 1867, apoi în volum (trei volume), la data de 23 iunie 1868, la editura Hetzel.

Acțiunea romanului începe în 1864, atunci când Lordul și Lady Glenarvan pleacă într-o călătorie la bordul yachtului *Duncan*. Echipajul pescuiește un rechin în pânțelele căruia este descoperită o sticlă care conține un mesaj din partea unui căpitan, pe nume Grant, și a doi dintre însoțitorii săi pe vasul *Britannia* care naufragiase. Mesajul indică latitudinea ($37^{\circ}11'$) naufragiului, dar indicația longitudinii este ilizibilă. Din fericire, căpitanul Grant scrisese trei mesaje identice, dar în limbi diferite (franceză, germană, engleză), iar mesajul în franceză este ceva mai lizibil. Cuplul Glenarvan se decide să plece în căutarea supraviețuitorilor cu autorul căpitanului John Mangles și a secundului acestuia, Tom Austin, un bătrân lup de mare. Ei sunt însoțiți de copiii căpitanului Harry Grant, Mary Grant, o adolescentă de 16 ani, și Robert Grant, de 12 ani, de maiorul Mac Nabbs și de un geograf francez, Jacques Paganel.

Vasul acestora, *Duncan*, efectuează o circumnavigație încercând să se mențină cât mai aproape de latitudinea indicată în mesajul din sticlă. Explorează cu toții Patagonia, insula Tristan da Cunha, insula Amsterdam și Australia. În Australia întâlnesc un fost intendent de pe vasul *Britannia*, pe nume Ayrton, care se oferă să îi conducă la locul naufragiului. Însă Ayrton este de fapt un impostor,

care nu era prezent în momentul avarierii navei pentru că fusese abandonat anterior în Australia, după ce încercase fără succes să acapareze nava pentru a o folosi în piraterie. Ayrton încearcă să pună mâna și pe *Duncan*, dar, printr-un joc al sorții, nu reușește. Soții Glenarvan, copiii căpitanului Grant, Paganel și câțiva marinari rămân în Australia și, având impresia greșită că vasul *Duncan* fusese capturat, se îndreaptă spre Auckland, Noua Zeelandă, de unde vor să se întoarcă în Europa. Nava lor naufragiază în sudul Aucklandului, pe coasta Noii Zeelande și sunt capturați de un trib Măori, dar reușesc cu noroc să scape și se îmbarcă pe o navă care, spre marea lor mirare, se dovedește a fi chiar *Duncan*.

Ayrton, ajuns acum prizonier, se oferă să le spună tot ce știe despre căpitanul Grant, iar în schimb ei să îl abandoneze pe o insulă pustie în loc să-l predea autorităților engleze. *Duncan* se îndreaptă acum spre insula Tabor, care, printr-o fericită coincidență, se dovedește a fi adăpostul căpitanului Grant. Acolo îl lasă pe Ayrton, în locul căpitanului, să trăiască printre fiare și să își recapete astfel, în mod paradoxal, latura umană.

Câteva dintre temele recurente în romanele lui Jules Verne: căutarea ființei iubite, geografia ca lecție de viață, explorarea ținuturilor necunoscute, lumea ca teatru etc. au o funcție instructivă. Fără a fi didactice, cărțile lui Jules Verne – iar *Copiii căpitanul Grant* excelează în această calitate – oferă într-o manieră alertă elemente științifice dintre cele mai variate, de la principii și practici de navigație, elemente de geografie, istorie, zoologie, până la date etnografice dintre cele mai exotice.

Lucian Pricop

COPIII CĂPITANULUI GRANT

Volumul I

PARTEA ÎNTÂI

CAPITOLUL I
BALANCE-FISH

În 26 iulie 1864, mânat de un vânt puternic din nord-est, un admirabil și arătos iaht gonea cu toată viteza pe crestele înspumate din Canalul Nordului. Pavilionul Angliei flutura pe catargul de la pupa, iar în vârful catargului principal, un fanion albastru, care purta inițialele E.G., brodate în aur și împodobite cu o coroană ducală. Iahtul se numea *Duncan* și aparținea lordului Glenarvan, unul dintre cei șaisprezece pairi scoțieni ai Camerei Lorzilor și membrul cel mai distins al „Royal-Thames-Yacht-Club“, atât de faimos în tot Regatul Unit.

Lordul Edward Glenarvan se afla la bord, însoțit de tânăra lui soție, lady Helena, și unul dintre verii săi, maiorul Mac Nabbs.

Vasul *Duncan*, de curând construit, își făcea proba de navigare la câteva mile în afara golfului Clyde și se întorcea acum la Glasgow; insula Arran apăruse deja la orizont, când matelotul de veghe semnală un pește uriaș, care se zbenguia făcând salturi în dâra vasului. Căpitanul John Mangles îl anunță pe dată pe lordul Edward cu privire la această apariție. Glenarvan urcă pe duneță împreună cu maiorul Mac Nabbs și îl întrebă pe căpitan ce părere avea despre acel animal.

– Înălțimea-voastră, răspunse John Mangles, cred că este un rechin de talie mare.

– Un rechin pe meleagurile acestea! exclamă Glenarvan.

– Este neîndoielnic, reluă căpitanul; acest pește aparține unei specii de rechini care se întâlnește în toate mărilor și la toate latitudinile. Este „balance-fish“¹ și ar însemna să mă înșel amar-nic dacă nu am avea de-a face chiar cu unul dintre acești ticăloși! Dacă Înălțimea-voastră este de acord, deși cu siguranță lady-ei Glenarvan nu-i va face mare plăcere să asiste la un pescuit destul de ciudat, am putea afla curând despre ce este vorba.

– Ce părere ai, Mac Nabbs? îl întrebă lordul Glenarvan pe maior; ești de părere să facem această încercare?

– Sunt dispus să accept orice îți face și ție plăcere, răspunse liniștit maiorul.

– De altfel, reluă John Mangles, nu mai știm cum să exterminăm aceste animale cumplite. Să profităm de prilej și, dacă Înălțimea-voastră este de aceeași părere, va fi un spectacol impresionant și o acțiune în folosul tuturor.

– De acord, John, zise lordul Glenarvan.

Apoi trimise după lady Helena, care i se alătură pe dunetă, foarte ispitită de acest pescuit ieșit din comun.

Marea era magnifică și puteai să urmărești fără nicio greutate pe suprafața ei mișcările rapide ale scufundătorului, care se afunda ori se avânta cu o forță uimitoare. Mategoții aruncară peste bastingajul de la tribord o frânghie rezistentă, dotată cu o cange care purta drept nadă o bucată de slănină. Rechinul, deși se afla încă la o depărtare de cincizeci de yarzi, simți momeala oferită voracității sale. Se apropie cu iuțeală de iaht. I se vedeau înotătoarele, cenușii la capete, negre la bază, bătând cu violență valurile, în vreme ce înotătoarea dorsală îi menținea direcția. Pe măsură ce înainta, ochii săi bulbucăți îi trădau lăcomia, iar fălcile căscate, atunci când se întorcea, descopereau vederii patru șiruri de dinți. Capul era plat și avea aspectul unui ciocan dublu la capătul unui mâner. John Mangles nu se înșelase: era exemplarul

¹ Balance-fish este numit astfel de marinarii englezi, pentru că are capul sub forma unei balanțe sau, mai bine zis, sub forma unui ciocan dublu. Din acest motiv în Franța este cunoscut sub numele de rechinul-ciocan. (n.a.)

cel mai vorace din familia sa, peștele-balanță al englezilor, peștele-evreu al provensalilor.

Pasagerii și marinarii de pe *Duncan* urmăreau cu multă atenție mișcările rechinului. Curând, animalul ajunsese aproape de cârlig; se întoarse pe spate pentru a-l înhăța mai ușor și momeala uriașă dispăru în gâtlejul său. De-ndată „se încătușă“ singur, lovind cu violență cablul, iar mategoții îl traseră cu ajutorul unui scripete agățat la capăt de verga mare.

Rechinul se zbătu cu putere, văzându-se smuls din elementul său natural. Dar îi înfrânseră împotrivirea. O frânghie cu laț îl apucă de coadă, paralizându-i mișcările. Câteva clipe mai târziu, era tras pe deasupra bastingajului și azvârlit pe puntea iahtului. De-ndată, unul dintre marinari se apropie de el, cu multă grijă, de altfel, și, cu o strașnică lovitură de secure reteză formidabilă coadă a animalului.

Pescuitul se terminase: nu mai aveau a se teme de nimic din partea monstrului. Marinarii se simțeau răzbunați, dar curiozitatea le rămăsese trează. Într-adevăr, la bordul navelor este obiceiul să se verifice cu multă atenție stomacul rechinilor. Mategoții, cunoscându-i voracitatea fără margini, se așteaptă mereu la vreo surpriză, iar așteptările lor nu sunt totdeauna înșelate.

Lady Glenarvan nu dori să asiste la acea respingătoare „explorare“ și intră în dunetă. Rechinul mai horcăia încă; avea zece picioare lungime și cântărea mai mult de șase sute de livre. Aceste dimensiuni și greutatea nu au nimic extraordinar, dar, deși nu putea fi clasificat printre uriașii speciei, cel puțin se număra printre cei mai de temut.

Curând, uriașul pește fu spintecat cu lovituri de toporișcă, fără alte ceremonii. Cârligul îi pătrunsese până în stomac, care era gol cu desăvârșire; era evident că animalul postea de multă vreme și marinarii, dezamăgiți, tocmai se pregăteau să arunce resturile în mare, când atenția șefului de echipaj fu atrasă de un obiect grosolan, prins temeinic între viscere.

– Ei! Dar ce-i asta? exclamă el.

– Asta este o bucată de stâncă, răspuse un marinar, pe care animalul o fi înghițit-o pentru a trage mai greu.

– Bun! reluă un altul, este pur și simplu o ghiulea pe care ticălosul ăsta a înfulecat-o și pe care n-a putut s-o digere.

– Ia mai tăceți, replică Tom Austin, ofițerul secund al iahtului, nu vedeți că animalul era un bețivan împătimit și că, pentru a nu pierde nicio picătură, a înghițit nu numai vinul, ci și sticla întregă?

– Cum! exclamă lordul Glenarvan, are în stomac o sticlă?

– Și încă una adevărată, răspuse șeful de echipaj. Dar se vede cu ochiul liber că n-a ieșit din pivniță.

– Ei bine, Tom, continuă lordul Edward, scoate-o cu grijă; sticlele găsite în mare ascund adeseori documente valoroase.

– Crezi? făcu maiorul Mac Nabbs.

– Cred, cel puțin, că un asemenea lucru se poate întâmpla.

– Oh, dar eu nu te contrazic, răspuse maiorul, poate că ascunde vreun secret.

– O să aflăm asta imediat, spuse Glenarvan. Ei bine, Tom?

– Iată, răspuse secundul, arătând un obiect fără forme precise pe care tocmai îl scosese, nu fără greutate, din stomacul rechinului.

– Bun, zise Glenarvan, spălați obiectul ăsta slinos și duceți-l pe duneță.

Tom se supuse și sticla, descoperită în circumstanțe atât de ciudate, fu așezată pe masa din careul ofițerilor, în jurul căreia se așezară lordul Glenarvan, maiorul Mac Nabbs, căpitanul John Mangles și lady Helena, deoarece o femeie este, cel puțin așa se spune, totdeauna curioasă.

Pe mare, orice fapt mărunț capătă însemnătate. Se lăsă un moment de liniște. Cu toții priveau întrebător rămășița aceea fragilă. Conținea oare secretul vreunui dezastru sau era doar un mesaj lipsit de importanță, încredințat talazurilor de un navigator plictisit?

Cu toate acestea, trebuiau să vadă despre ce era vorba și Glenarvan trecu fără a mai pierde timp la examinarea sticlei. De altfel, își luase toate precauțiile cerute în asemenea situație: ai fi zis că era un coroner¹, prelevând probe la un caz de extremă

¹ Ofițer însărcinat cu instrumentarea unei anchete în caz de crimă. (n.a.)

gravitate. Și Glenarvan avea dreptate, deoarece indiciul cel mai nesemnificativ în aparență te poate pune deodată pe o pistă de mare însemnătate.

Înainte de a fi cercetată în interior, sticla fu cercetată la exterior. Avea gura subțire, iar gâtul gros purta în capăt un fir din fier mâncat de rugină; pereții, foarte groși și capabili de a suporta o presiune de mai multe atmosfere, trădau limpede originea de gospodărie țărănească. Cu acest soi de sticle, podgorenii din Aix sau d'Épernay rup picioarele scaunelor fără a rămâne vreo urmă de fisură. Aceasta putuse, așadar, să suporte fără probleme întâmplările unei lungi peregrinări.

– O sticlă de la casa Cliquot, zise cu simplitate maiorul.

Și, cum precis era un cunoscător, afirmația sa fu acceptată fără murmure.

– Dragul meu maior, răspuse Helena, ne interesează mai puțin ce este sticla aceasta, dacă nu știm de unde vine.

– Vom ști, draga mea Helena, spuse lordul Edward, și deja putem afirma că vine de departe. Priviți substanțele pietrificate care o acoperă, mineralizate, pentru a ne exprima astfel, sub acțiunea apelor mării! Se vede că deja stătuse vreme îndelungată în ocean, înainte de a fi înghițită de pântecul rechinului.

– Îmi este cu neputință să nu fiu de aceeași părere cu dumneata, spuse maiorul, și acest recipient fragil, protejat de învelișul pietrificat, fără îndoială că a străbătut cale lungă.

– Dar, de unde o veni? întrebă lady Glenarvan.

– Așteaptă, draga mea, așteaptă, trebuie să fim răbdători cu sticlele. Ori mă înșel eu, ori ea va răspunde singură la toate întrebările.

Și, acestea fiind zise, Glenarvan începu să scrijelească materia dură care proteja gâtul sticlei; curând apăru și dopul, dar foarte deteriorat de apa mării.

– Supărătoare situație, zise Glenarvan, deoarece înăuntru se găsește o hârtie și precis se află în stare proastă.

– Tare mă tem că ai dreptate, replică maiorul.

– Aș adăuga, reluă Glenarvan, că această sticlă prost închisă nu putea să întârzie să se scufunde la mare adâncime și este un

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**COPIII
CĂPITANULUI
GRANT**

Volumul II

Traducere de Michaela Rodica Buşoiu

Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VERNE, JULES

Copiii căpitanului Grant / Jules Verne; trad. de Michaela

Rodica Bușoiu; pref. de Lucian Pricop – București:

Cartex 2000, 2022

2 vol.

ISBN 978-606-091-025-1

Vol. 2. - ISBN 978-606-091-027-5

I. Bușoiu, Michaela (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.133.1

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

Capitolul XI.....	9
Capitolul XII.....	19
Capitolul XIII.....	29
Capitolul XIV.....	39
Capitolul XV.....	50
Capitolul XVI.....	59
Capitolul XVII.....	71
Capitolul XVIII.....	83
Capitolul XIX.....	94
Capitolul XX.....	104
Capitolul XXI.....	114
Capitolul XXII.....	124

PARTEA A TREIA

Capitolul I.....	137
Capitolul II.....	146
Capitolul III.....	155
Capitolul IV.....	164
Capitolul V.....	173
Capitolul VI.....	182
Capitolul VII.....	189
Capitolul VIII.....	197
Capitolul IX.....	207
Capitolul X.....	216
Capitolul XI.....	227

Capitolul XII.....	238
Capitolul XIII.....	247
Capitolul XIV.....	256
Capitolul XV.....	269
Capitolul XVI.....	278
Capitolul XVII.....	288
Capitolul XVIII.....	296
Capitolul XIX.....	303
Capitolul XX.....	312
Capitolul XXI.....	321
Capitolul XXII.....	331

COPIII CĂPITANULUI GRANT

Volumul II

CAPITOLUL XI BURKE ȘI STUART

Restul zilei se desfășură în plimbări și taifasuri. Călătorii, flecărind și admirând, parcurseră malurile Wimerrei. Cocorii cenușii și ibișii, scoțând strigăte răgușite, o luau la sănătoasa la apropierea lor. Pasărea-satin se pitea sub crengile înalte ale smochinului sălbatic, iar grangurii, pasărea-paradisului și alte păsările insectivore zburătăceau printre tulpinile superbelor liliacee, pescărușii-verzi renunțau la pescuitul obișnuit, în vreme ce toată familia, mai civilizată, a papagalilor, „blue – mountain“, împodobit cu cele șapte culori ale spectrului, micul „roschill“, cu capul stacojiu și pieptul galben, „lori“ cu penele roșii și albastre își continuau pălăvrăgeala în vârful arborilor de gumă în floare.

Astfel, când tolăniți pe iarbă pe țărnul apelor susurătoare, când hoinărind printre tufele de mimoze, plimbăreții admirară priveliștile încântătoare până la asfințit. Noaptea, precedată de un crepuscul fugar, îi surprinse la o jumătate de milă de tabără. Se înapoiară orientându-se nu după steaua polară, invizibilă din emisfera australă, ci după Crucea Sudului, care strălucea la jumătatea drumului de la orizont la zenit.

Domnul Olbinett pusese masa sub cort. Se așezară la masă. Fala cinei fu ostropelul de papagali, doborâți cu multă îndemănare de Wilson și pregătiți cu tot atâta îndemănare de steward.

După terminarea cinei, se luară la întrecere care mai de care, căutând un pretext pentru a mai amâna odihna în primele ore ale

acelei nopți peste măsură de fermecătoare. Lady Helena obține aprobarea tuturor și-i ceru lui Paganel să le istorisească poveștile marilor călători australieni, poveste promisă de multă vreme.

Paganel nici nu cerea altceva. Ascultătorii se întinseră la poalele unui banksia magnific; fumul țigărilor se învălătuci curând până la frunzele pierdute în umbra nopții, iar geograful, încrezându-se în memoria sa fără greș, luă de-ndată cuvântul.

– Vă amintiți, dragi prieteni, și maiorul nu a uitat, fără îndoială, enumerarea călătorilor, pe care am făcut-o la bordul lui *Duncan*. Dintre toți cei care au încercat să pătrundă în interiorul continentului, doar patru au izbutit să-l traverseze de la sud la nord sau viceversa. Aceștia sunt: Burke, în 1860 și 1861; Mac Kinlay, în 1861 și 1862; Landsborough, în 1862, și Stuart, tot în 1862. Despre Mac Kinlay și Landsborough, o să vă spun puține lucruri. Primul a pornit din Adelaida spre golful Carpentaria; cel de-al doilea, din golful Carpentaria spre Melbourne, amândoi fiind trimiși de comitete australiene în căutarea lui Burke, care era de negăsit și așa avea să și rămână.

Burke et Stuart, aceștia sunt cei doi exploratori îndrăzneți de care o să vă vorbesc și acum încep povestea lor fără altă introducere.

În 20 august 1860, sub auspiciile Societății regale din Melbourne, pleca un ex-ofițer irlandez, fost inspector de poliție la Castlemaine, care se numea Robert O'Hara Burke. Era însoțit de unsprezece oameni: William John Wills, un tânăr și distins astronom, doctorul Beckler, botanist, Gray King, tânăr militar din armata Indiilor, Landells, Brahe și câțiva șipai¹. Douăzecișicinci de cai și douăzecișicinci de cămile îi purtau în spate pe călători, precum și bagajele și proviziile acestora pentru optsprezece luni. Expediția trebuia să ajungă în golful Carpentaria, pe coasta septentrională, urmând mai întâi cursul râului Cooper. Traversă fără neplăceri măcile fluviilor Murray și Darling, ajungând la așezarea Menindié, la marginea coloniilor.

¹ Soldat indian. (n.tr.)

Acolo își dădură seama că bagajele numeroase erau foarte stânjenitoare. Această povară și o anumită duritate de caracter a lui Burke stârniră discordie în trupă. Landells, conducătorul cămilor, urmat de câțiva slujitori hinduși, se despărți de expediție, înapoindu-se pe malurile fluviului Darling. Burke își continuă drumul. Străbătând fie magnifice pășuni, udate din belșug, fie drumuri pietroase și lipsite de apă, el coborî spre Cooper's-creek. În 20 noiembrie, la trei luni după plecarea sa, își făcea un prim depozit de provizii pe malul râului.

Aici, călătorii rămaseră locului o vreme, negăsind niciun drum practicabil spre nord, unde prezența apei să le fie asigurată. După multe neplăceri, ajunseră la o așezare pe care o botezară fortul Wills. Acolo încropiră un loc de popas împrejmuit de uluci, situat la jumătatea drumului dintre Melbourne și golful Carpentaria. Burke își împărți trupa în două. Una, sub ordinele lui Brahe, trebuia să rămână în fortul Wills timp de mai bine de trei luni, dacă proviziile aveau să le fie îndestulătoare, și să aștepte întoarcerea celei de-a doua, care era alcătuită numai din Burke, King, Gray și Wills. Luară cu ei șase cămile și merinde pentru trei luni, adică trei chintale de făină, cincizeci de livre de orez, cincizeci de livre de făină de ovăz, un chintal de carne de cal, uscată, o sută de livre de porc sărat și slănină și treizeci de livre de pesmeți, care se presupunea că le vor ajunge pentru o călătorie de șase sute de leghe, dus-întors.

Cei patru bărbați porniră la drum. După o traversare chinuitoare printr-un deșert pietros, ajunseră la râul Eyre, în punctul extrem atins de Stuart în 1845 și, mergând pe cât le era cu putință de-a lungul meridianului 140°, se îndreptară spre nord.

În 7 ianuarie, ei trecură tropicul sub o arșiță de foc, înșelați de miraje dezamăgitoare, adeseori îndurând lipsa apei, răcoriți câteodată de vreo furtună violentă, întâlnind când și când indigeni nomazi, de care nu avură a se plânge; pe scurt, puțin stânjeniți de greutatea unui drum care nu le ridica piedici nici sub forma lacurilor și fluviilor, dar nici a munților.

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

Douăzeci de mii
de leghe sub mări

Traducere de Lucia Donea Sadoveanu
Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Coperta: Dana Popescu

Redactor: Ioana Marcu

Tehnoredactor: Ecaterina Pislă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**VERNE, JULES**

Douăzeci de mii de leghe sub mări / Jules Verne; trad.: Lucia Donea Sadoveanu; pref. de Lucian Pricop – Ed. a 6-a – București: Cartex 2000, 2025

ISBN 978-606-091-238-5

I. Donea Sadoveanu, Lucia (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.133.1

Textul ediției de față este reprodus după: Jules Verne, *Douăzeci de mii de leghe sub mări*, traducere de Lucia Donea Sadoveanu, Editura de Stat pentru Literatură, București, 1949.

Au fost operate modificări privind ortografia aprobată de Academia Română.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Optzeci de mii de kilometri sau douăzeci de mii de leghe. Istoria unui dialog scriitor – editor</i> (Lucian Pricop).....	7
PARTEA I.....	11
I. O stâncă mișcătoare	13
II. Pentru și contra.....	20
III. Cum dorește domnul	26
IV. Ned Land.....	32
V. La întâmplare	39
VI. Cu toată viteza	45
VII. O balenă de o specie necunoscută	54
VIII. <i>Mobilis in mobili</i>	62
IX. Violențele lui Ned Land	70
X. Omul mărilor	76
XI. Nautilus	85
XII. Totul prin electricitate	92
XIII. Câteva cifre	99
XIV. Fluviul Negru	106
XV. O invitație scrisă	117
XVI. O plimbare pe câmp	125
XVII. O pădure submarină	131
XVIII. Patru mii de leghe sub Pacific	137
XIX. Vanikoro	144
XX. Strâmtoarea Torrès	154

XXI. Câteva zile pe pământ	162
XXII. Trăsnetul căpitanului Nemo	173
XXIII. <i>Aegri somnia</i>	184
XXIV. Împărăția mărgeanului.....	192
PARTEA a II-a	201
I. Oceanul Indian	203
II. O nouă propunere a căpitanului Nemo	212
III. O perlă de zece milioane	221
IV. Marea Roșie	232
V. Arabian Tunnel	243
VI. Arhipelagul grecesc	252
VII. Mediterana în patruzeci și opt de ore	263
VIII. Golful Vigo	270
IX. Un continent dispărut	280
X. Cărbunele submarin	290
XI. Marea Sargaselor	300
XII. Cașaloți și balene	308
XIII. Banchiza	317
XIV. Polul Sud	328
XV. Accident sau incident?	339
XVI. Fără aer	347
XVII. De la capul Horn la Amazon	357
XVIII. Caracatițele	365
XIX. Gulf-Stream	375
XX. La 47°24' latitudine și 17°28' longitudine	384
XXI. Un măcel	390
XXII. Ultimele vorbe ale căpitanului Nemo	398
XXIII. Încheiere	405

Optzeci de mii de kilometri sau douăzeci de mii de leghe
Istoria unui dialog scriitor – editor

Perioada de gestație a celui mai cunoscut roman al lui Jules Verne, *Vingt mille lieues sous les mers*, a fost una dintre cele mai lungi din istoria *Voyages extraordinaires*. Ideea romanului datează din 1865. Jules Verne a proiectat intriga la sugestia lui George Sand, prietenă a editorului lui Verne, Pierre-Jules Hetzel, care apreciasc elogios *Cinq semaines en ballon* (*Cinci săptămâni în balon*) și *Voyage au centre de la Terre* (*O călătorie în centrul Pământului*).

Scrisoarea romancierei, prin care aceasta elogia imaginația scriitorului, a rămas posterității prin grija jurnalistului și criticului dramatic Adolphe Brisson: „Vă mulțumesc, domnule, pentru cuvintele voastre alese, în două lucrări uimitoare, care au reușit să mă facă să uit o durere foarte profundă și să-mi alunge neliniștea. Am o singură părere de rău: că le-am terminat și că nu mai am încă o duzină de citit. Sper că ne veți călăuzi în curând și în adâncurile mării și că veți face ca personajele să călătorească în acele aparate sofisticate pe care știința și imaginația voastră își pot permite să le perfecționeze.“ (George Sand, *Corespondență*, scrisoare 25 iulie 1865)

Primul titlu al romanului, conform unei aluzii a lui Jules Verne dintr-o scrisoare către Pierre-Jules Hetzel din august 1866, era *Voyage sous les eaux* (*Călătorie în adâncul apelor*): „De asemenea, pregătesc *Voyage sous les eaux*, iar eu și fratele meu aranjăm toate mașinile necesare pentru expediție. Cred că vom folosi electricitatea, dar nu am luat încă o hotărâre definitivă. (Scrisoare către Pierre-Jules Hetzel din 10 august 1866)

CAPITOLUL I

O STÂNCĂ MIȘCĂTOARE

Nu cred să fie om care să nu-și amintească de acea întâmplare ciudată, acel fenomen nelămurit care a marcat anul 1866. Lăsând deoparte toate zvonurile care îi tulburau pe locuitorii porturilor și agitau peste mări opinia publică de pe continente, trebuie să spunem că marinarii erau cu deosebire emoționați. Negustori, armatori, comandanți de vapoare, skipperi și masteri ai Europei și Americii, ofițeri de marină militară din toate țările și, odată cu ei, guvernele diferitelor state ale celor două continente, toți au fost interesați de acest fapt în cel mai înalt grad.

Ce-i drept, de câtva timp mai multe vase întâlneau pe mare „ceva uriaș“, un fel de obiect lunguieț, în formă de fus, câteodată fosforescent, infinit mai mare și mai rapid decât o balenă.

Toate faptele în legătură cu această apariție, consemnate în diferite jurnale de bord, se potriveau destul de bine în ceea ce privește structura lucrului ori ființei în chestiune, viteza incalculabilă a mișcării, puterea surprinzătoare a locomoției, vitalitatea rară cu care părea înzestrat.

Dacă ar fi fost un cetaceu, i-ar fi întrecut în mărime pe toți cei clasați de știință până atunci. Nici Cuvier, nici Lacépède, nici dl de Dumeril, nici dl de Qutrefages n-ar fi admis existența unui asemenea monstru, afară de cazul când l-ar fi văzut cu propriii lor ochi.

Luând în considerație media observațiilor făcute în diferite rânduri, înlăturând evaluările timide care dădeau acestui obiect o lungime de două sute de picioare, respingând părerile exagerate

care îl descriau lat de o mie și lung de trei mii de picioare, se putea spune, totuși, că această ființă fenomenală întrecea cu mult toate dimensiunile admise până atunci de către ihtiologi – dacă exista.

Or, ea exista, faptul în sine nu mai putea fi tăgăduit și, ținând seama de înclinarea care îmboldește creierul omenesc spre supra-natural, se va putea înțelege emoția produsă peste tot în lume de această apariție de necrezut. Iar să o treci în rândul basmelor era imposibil.

Într-adevăr, la 20 iulie 1866, vaporul *Governor-Higginson*, aparținând Companiei Calcutta and Burnach steam navigation, întâlnise această masă mișcătoare la cinci mile în răsăritul coastelor Australiei. Căpitanul Baker crezu că e o stâncă necunoscută. El se pregătea chiar să-i determine poziția exactă, când două coloane de apă, aruncate de inexplicabilul obiect, se înălțară șuierând la o sută cincizeci de picioare în aer. Deci, în afară de cazul în care această stâncă ar fi fost străbătută de vreun gheizer, *Governor-Higginson* avea de-a face, desigur, cu un mamifer acvatic, necunoscut până atunci, care arunca prin orificiile sale coloane de apă amestecată cu aer și aburi.

Un fapt asemănător fu observat, de asemenea, la 23 iulie în același an, în apele Pacificului, de către *Cristobal-Colon* al Companiei West India and Pacific steam navigation. Deci acest cetaceu extraordinar putea să se deplaseze dintr-o parte în alta cu o iuțea surprinzătoare, fiindcă în interval de trei zile *Governor-Higginson* și *Cristobal-Colon* îl observaseră în două puncte diferite ale hărții, despărțite de o distanță de peste șapte sute de leghe marine.

Cincisprezece zile după aceea, la două mii de leghe de acolo, *Helvetia*, al Companiei Naționale, și *Shannon*, al Companiei Royal Mail, mergând împreună în partea Atlanticului cuprinsă între Statele Unite și Europa, își semnală reciproc monstrul la 42°15' latitudine nordică și 69°35' longitudine la vest de meridianul Greenwich. În urma acestei evaluări simultane, lungimea minimă a mamiferului fu evaluată la peste trei sute cincizeci de picioare englezești¹, fiindcă *Shannon* și *Helvetia* erau mai mici,

¹ Aproximativ 160 de metri. Piciorul englezesc are numai 30,40 de centimetri.

deși aveau o sută de metri de la proră la pupă. Or, cele mai mari balene, acelea care trăiesc prin apele insulelor Aleutine, Kulammok și Umgullil, n-au depășit niciodată lungimea de cincizeci și șase de metri, dacă o ating și pe aceasta.

Aceste știri sosite fără întrerupere, noi observații făcute de la bordul transatlanticului *Le Percire*, o ciocnire între *Etna*, al liniei Inman, și monstru, un proces-verbal încheiat de ofițerii fregatei franceze *La Normandie*, o foarte serioasă dare de seamă obținută de statul-major de la comandantul Fitz-James, de pe bordul vasului *Lord-Clyde*, emoționară profund opinia publică. În țările cu locuitori ușuratici din fire, se glumi pe seama fenomenului, dar cele grave și practice – Anglia, America, Germania – fură în mod real preocupate de această chestiune.

Pretutindeni, în orașele mari, monstrul ajunsese la modă. Fu cântat în cafenele, luat în batjocură de ziare și prezentat în teatre. Minciunile avură o bună ocazie să se răspândească în fel de fel de variante. În ziare apăruă din nou toate ființele imaginare și gigantice, de la balena albă, teribilul „Moby Dick“ din regiunile hiperboreene (Extremul Nord), până la acel peste măsură de mare Kraken, ale cărui tentacule pot să înlănțuiască un vas de cinci sute de tone și să-l tragă în fundul oceanului. Fură reproduse chiar și procese-verbale din alte vremi, părerile lui Aristotel și ale lui Pliniu, care admiteau existența acestor monștri, apoi povestirile norvegiene ale episcopului Pontoppidan, descrierile lui Paul Eggede și, în sfârșit, rapoartele d-lui Harrington, a cărui bună-credință nu poate fi pusă la îndoială atunci când el afirmă că a văzut, fiind pe bordul lui *Castillan*, în 1857, acel șarpe enorm care nu trăise până atunci decât în mările vechiului jurnal *Constituționalul*.

Atunci începu nesfârșita polemică a credulilor și incredulilor în societățile savante și în ziarele științifice: „Chestiunea monstrului“ înflăcăra spiritele. Ziariștii care se laudă cu știința, în luptă cu aceia care se laudă cu deșteptăciunea, vărsară valuri de cerneală în timpul acestei memorabile campanii; unii chiar și două sau trei picături de sânge, fiindcă de la șarpele de mare ajunseră la insulte din cele mai ofensatoare.

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**DOI ANI
DE VACANȚĂ**

Traducere de Michaela Rodica Bușoiu
Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Coperta: Dana Popescu

Redactor: Ioana Marcu

Tehnoredactor: Ecaterina Pislă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VERNE, JULES

Doi ani de vacanță / Jules Verne; trad. de Michaela Rodica Bușoiu;
pref. de Lucian Pricop – Ed. a 7-a – București: Cartex 2000, 2024

ISBN 978-606-091-178-4

I. Bușoiu, Michaela (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.133.1

© Editura Cartex 2000, pentru prezenta traducere.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

	<i>Prefață</i> (Lucian Pricop)	9
I.	Furtuna – Un schooner de izbeliște – Patru băiețandri pe puntea goletei <i>Sloughi</i> – Pânza catargului principal, sfâșiată – Vizită în interiorul goletei – Musul pe jumătate strangulat – Un talaz lovește din spate la pupa – Uscat, zărit printre ceturile dimineții – Bancul de recife.....	15
II.	În mijlocul văltoirii – Briant și Doniphan – Cercetarea coastei – Pregătiri de salvare – Disputa pentru iolă – Din vârful catargului mizenei – Curajoasa încercare a lui Briant – Flux puternic.....	27
III.	Internatul Chairman din Auckland – Mari și mici – Vacanță pe mare – Schoonerul <i>Sloughi</i> – Noaptea de 15 februarie – În derivă – Coliziunea – Furtună – Căutări în Auckland – Rămășițele schoonerului.....	40
IV.	Prima explorare a litoralului – Briant și Gordon prin pădure – Încercare zadarnică de a descoperi o peșteră – Inventarierea materialelor – Provizii, arme, veșminte, lenjerie, ustensile – Primul dejun – Prima noapte.....	52
V.	Insulă sau continent? – Excursie – Briant pleacă singur – Amfibiile – Turmele de „ciungi” – Prânzul – Din înaltul promontoriului – Cele trei insule din larg – O linie albastră la orizont – Întoarcerea la <i>Sloughi</i>	63
VI.	Discuții – Expediție plănuită și amânată – Vreme rea – Pescuitul – Fucuși uriași – Costar și Dole, călărind un armăsar tacticos – Pregătiri de plecare – În genunchi, în fața Crucii Sudului.....	76

VII.	Pădurea de mesteceni – Din mlaștile falezii – Străbătând pădurea – Un baraj pe creek – Pârâiașul conducător – Tabără pentru noapte – Coliba – Linia albăstruie – Phann își potolește setea.....	88
VIII.	Recunoaștere la vest de lac – Coborând pe țărm – Struți – Un pârâu izvorăște din lac – Noapte liniștită – Poalele falezii – Un dig – Resturi de luntre – Inscripția – Peștera.....	99
IX.	Vizitarea peșterii – Mobile și unelte – Bolas și laso – Ceasul – Caietul ilizibil – Harta naufragiatului – Locul unde se aflau – Întoarcerea în tabără – Malul drept al râului – Mlaștina – Semnalele lui Gordon.....	107
X.	Povestirea explorării – Hotărârea de a părăsi <i>Sloughi</i> – Descărcarea și demontarea goletei – O furtună care o năruie – Sub cort – Meșterirea plutei – Încărcarea și imbarcarea – Două nopți pe râu – Sosirea la French-den.....	117
XI.	Primele amenajări în French-den – Descărcarea plutei – Vizită la mormântul naufragiatului – Gordon și Doniphan – Cuptorul bucătăriei – Vânat cu blană și cu pene – Nandu – Planurile lui Service – Vreme rea.....	130
XII.	Lărgirea peșterii – Zgomot suspect – Dispariția lui Phann – Reaparitia lui Phann – Adaptarea și amenajarea holului – Vreme rea – Botezarea locurilor – Insula Chairman – Șeful coloniei.....	142
XIII.	Programul de studiu – Respectarea duminicilor – Bulgări de zăpadă – Doniphan și Briant – Geruri mari – Problema combustibilului – Expediție la Traps-woods – Deplasare în golful <i>Sloughi</i> – Foci și pinguini – Pedepsă publică.....	156
XIV.	Ultimele manifestări ale iernii – Căruța – Întoarcerea primăverii – Service și struțul său – Pregătiri pentru o expediție în nord – Vizuini – Stop-river – Faună și floră – Extremitatea <i>Family-lake</i> – <i>Sandy-desert</i>	171
XV.	Pe drumul de întoarcere – Explorare spre vest – „Trulca” și „algarroba” – Arborele de ceai – Torentul de pe <i>Dike-creek</i> – Lamele – Noapte agitată – Guanaci –	

	Îndemânarea lui Baxter la aruncarea lasoului – Înapoiere la French-den.....	183
XVI.	Briant, neliniștit din cauza lui Jacques – Construirea îngrăditurii și curtea de păsări – Zahăr din arțar – Distrugerea vulpilor – O nouă expediție la <i>Sloughi-bay</i> – Înhamarea la căruța – Masacrul focilor – Crăciunul – Trăiască Briant!.....	195
XVII.	Pregătiri în vederea următoarei ierni – Propunerea lui Briant – Plecarea lui Briant, Jacques și Moko – Traversarea lacului <i>Family</i> – <i>East-river</i> – Un mic port la gura de vărsare a râului – Mare, la est – Jacques și Briant – Întoarcere la French-den.....	210
XVIII.	Mlaștina sărată – Picioroangele – Vizită la <i>Southmoors</i> – Pregătiri pentru iarnă – Jocuri – Înfruntare între <i>Doniphan</i> și <i>Briant</i> – Intervenția lui <i>Gordon</i> – Neliniști pentru viitor – Alegerile din 10 iunie.....	225
XIX.	Catargul de semnalizare – Geruri mari – Flamingo – Patinajul – Îndemânarea lui Jacques – Neascultarea lui <i>Doniphan</i> și <i>Cross</i> – Ceața – Jacques, pierdut în ceață – Salvele de tun din French-den – Reacția lui <i>Doniphan</i>	237
XX.	Un popas în partea de sud a lacului – <i>Doniphan</i> , <i>Cross</i> , <i>Webb</i> și <i>Wilcox</i> – Despărțire – Regiunea <i>Downs-lands</i> – <i>East-river</i> – Coborând pe malul stâng – Sosire la gura râului.....	251
XXI.	Explorarea golfului – <i>Bear-rock-harbour</i> – Planuri de înapoiere la French-den – Recunoaștere în nordul insulei – <i>North-creek</i> – <i>Beechs-forest</i> – Furtună năprasnică – Noapte halucinantă – În zorii zilei.....	261
XXII.	O idee a lui Briant – Bucuria celor mici – Construirea unui zmeu – Experiență întreruptă – Kate – Supraviețuitorii de pe <i>Severn</i> – <i>Doniphan</i> și prietenii săi în pericol – Devotamentul lui Briant – Din nou împreună.....	270
XXIII.	Care era situația de fapt – Măsuri de precauție – Schimbări de obiceiuri la French-den – „Pomul-vacă” – Ce trebuia să știe – Propunerea lui Kate –	

	Briant este măcinat de un gând - Planul lui Briant - Discuții - Pe mâine!	285
XXIV.	Prima încercare - Mărirea aparatului - A doua încercare - Amânare pe a doua zi - Propunerea lui Briant - Propunerea lui Jacques - Mărturisirea - Ideea lui Briant - În spațiu, la miezul nopții - Ce se vede - Vânt întetît - Deznodământul.....	296
XXV.	Șalupa de pe <i>Severn</i> - Costar, bolnav - Întoarcerea rândunelelor - Descurajare - Păsările de pradă - Guanacul ucis de un glonț - Scrum de pipă - Supraveghere continuă - Vijelie înfricoșătoare - O împușcătură din afară - Strigătul lui Kate.....	308
XXVI.	Kate și cârmaciul - Istorisirea lui Evans - După eșuarea șalupei - Walston, în portul Bear-rock - Zmeul - French-den, descoperit - Fuga lui Evans - Traversarea râului - Planuri - Propunerea lui Gordon - Uscat la răsărit - Insula Chairman-Hanovra	319
XXVII.	Strâmtoarea Magellan - Țările și insulele care o încon- joară - Stabilirea escalelor - Planuri de viitor - Prin forță sau prin șiretlic? - Rock și Forbes - Falșii naufraga- iați - Primire ospitalieră - Între ora unsprezece și miezul nopții - Evans trage un foc de armă - Kate intervine.....	331
XXVIII.	Forbes, interogat - Situația, de fapt - O recunoaștere plănuită - Evaluarea forțelor - Cei rămași în tabără - Dispariția lui Briant - Doniphan sare în ajutorul său - Rană gravă - Strigăte dinspre French-den - Apariția lui Forbes - O salvă de tun trasă de Moko.....	343
XXIX.	Reacție - Eroii bătăliei - Sfârșitul unui nefericit - Expediție în pădure - Convalescența lui Doniphan - În portul Bear-rock - Reparația - Plecarea din 12 februarie - Coborând pe râul Zealand - Salutări golfului Sloughi - Ultimul cap al insulei Chairman.....	353
XXX.	Navigând printre canale - Vânturi potrivnice - Strâm- toarea - Steamerul <i>Grafton</i> - Întoarcere la Auckland - Primire în capitala Noii Zeelande - Evans și Kate - Încheiere.....	364

DOI ANI DE VACANȚĂ PENTRU UN VEAC DE LECTURĂ

Copil fiind, am citit cu pasiune cărțile lui Jules Verne. Unul dintre romanele sale, *Doi ani de vacanță*, scris în 1888, a avut chiar destinul unei lecturi multiple. Nu revolta împotriva școlii, ci aventura ca școală mi s-a părut că răspunde mai corect formării mele. Atmosfera de grup în căutarea unui ideal, fraternitatea din interiorul comunității adolescente sunt tentațiile pe care Jules Verne le-a plasat corect între 8 și 15 ani... Adică, tocmai plaja de vârstă a lectorilor săi de azi.

Cincisprezece adolescenți și preadolescenți sunt surprinși de furtună în timp ce dormeau în portul Auckland. Naufragiază pe o insulă pustie, precum în povestea lui Robinson. Doar că sunt copii și sunt mulți. Acest context este prilej pentru scriitor să-și pună în valoare talentul de analist al formării relațiilor de dragoste între foarte tinerii eroii. În plus, enciclopedismul „sfârșitului de secol“, elogiul pozitivismului și patriotismul specific veacului al XIX-lea dau savoare poveștii.

Grupul de copii reunește ceea ce Occidentul a produs la sfârșitul secolului al XIX-lea: englezi, un american, doi francezi... Și un negru de 12 ani, pe nume Moko, care este „pata de culoare“ stilistică a micii comunități. Cel mai mare din grup este Gordon, care are 14 ani și este american. Urmează un francez, Briant, și un englez, Doniphan, ambii de 13 ani, aflați prin urmare, într-o relație concurențială. Ceilalți gravitează în jurul celor doi, pe care-i admiră: pe Briant, pentru altruism, și pe Doniphan, pentru prezența fizică și inteligență. Fiecare dintre cei trei „lideri“ întrușipează în sine o virtute și absența altora. Gordon

I

FURTUNA – UN SCHOONER DE IZBELIȘTE –
PATRU BĂIEȚANDRI PE PUNTEA GOELETEI
SLOUGHI – PÂNZA CATARGULUI PRINCIPAL,
SFÂȘIATĂ – VIZITĂ ÎN INTERIORUL GOELETEI
– MUSUL PE JUMĂTATE STRANGULAT – UN
TALAZ LOVEȘTE DIN SPATE LA PUPA – USCAT,
ZĂRIT PRINTRE CEȚURILE DIMINEȚII – BANCUL
DE RECIFE

În noaptea de 9 martie 1860, norii, făcându-se una cu marea, reduceau vizibilitatea la câteva lungimi de brațe¹.

Pe marea aceea dezlănțuită, talazurile se năpusteau cu luciri livide, mânând năprasnic un vas de construcție ușoară, cu pânzele strânse.

Era o goeletă de o sută de tone – un *schooner*, nume pe care îl poartă în Anglia și în America.

Acel schooner se chema *Sloughi* și în zadar ar fi căutat cineva să-i citească numele pe tăblița de la pupa, că un accident – furia vreunui talaz sau o coliziune – o smulsese în parte.

¹ Veche unitate de măsură pentru lungime (1,62 m în Franța; 1,83 m în Anglia). (Dicționar francez-român, de Elena Gorunescu, Editura TEORA 2000)

Era ora unsprezece noaptea. La această latitudine, la începutul lunii martie, nopțile sunt încă scurte. Primele luciri ale zorilor aveau să-și facă apariția spre ora cinci dimineața.

Dar primejdiile care amenințau *Sloughi* vor fi oare mai puține când soarele va lumina spațiul? Fragila goeletă nu va rămâne tot la bunul plac al valurilor? Cu siguranță, da, iar îmblânzirea furtunii și potolirea rafalei erau singurele care puteau să salveze vasul de la cel mai îngrozitor naufragiu – acela care se produce în plin ocean, departe de orice uscat pe care supraviețuitorii și-ar putea, eventual, găsi scăparea.

La pupa vasului *Sloughi*, trei băiețândri, unul de paisprezece ani, alți doi de treisprezece, și un mus negru, de doisprezece ani, erau postați la cârmă. Acolo, își uneau forțele pentru a face față zguduirilor care puteau să răstoarne goeleta pe o parte. Grea treabă, pentru că timona, rotindu-se în ciuda eforturilor lor, putea să-i azvârle peste bastingaj. Și, chiar înainte de miezul nopții, o asemenea înfricoșătoare revărsare de ape se abătu asupra goetelei, încât doar printr-o minune nu se desprinsese cârma.

Copiii, care fuseseră răsturnați de izbitură, putură totuși să se ridice aproape imediat.

– Mai funcționează cârma, Briant? întrebă unul dintre ei.

– Da, Gordon, răspuse Briant, care își reluase locul și își păstrase tot sângele-rece.

Apoi, adresându-se celui de-al treilea:

– Ține-te bine, Doniphan, adăugă el, și să nu ne pierdem cu firea!... Mai sunt și alții de salvat în afară de noi !

Acele cuvinte fuseseră rostite în engleză, deși accentul trăda originea franceză a lui Briant.

Și, întorcându-se spre Mus:

– Nu ești rănit, Moko?

– Nu, domnule Briant, răspuse musul. Să încercăm să menținem goeleta perpendicular pe valuri, altfel riscăm să ne ducem la fund!

Chiar în acel moment, ușa tambuchiului de la scară, care ducea în salonul schoonerului, se dădu brusc în lături. Două

fețișoare se ițiră la nivelul punții, în același timp cu mutrișoara unui câine, care lătra de zor.

– Briant?... Briant?... strigă un copil de nouă ani. Ce se întâmplă?

– Nimic, Iverson, nimic! replică Briant. Te rog să cobori cu Dole... Și încă repejor !

– Dar... ne este așa de frică! adăugă al doilea copil, care era și mai micuț.

– Și ceilalți...? întrebă Doniphan.

– Și celorlalți! replică Dole.

– Haide, duceți-vă înapoi toți! răspuse Briant. Închideți ușa, ascundeți-vă sub așternuturi, închideți ochii și o să vă treacă frica! Nu este nicio primejdie!

– Atenție... Încă un val! strigă Moko.

O lovitură violentă zgudui goeleta la pupa. Din fericire, marea nu se revărsă peste punte, deoarece, dacă apa ar fi pătruns prin ușa tambuchiului, goeleta, din cale-afară de îngreunată, n-ar mai fi putut să iasă la suprafață din hulă.

– Intrați odată! țipă Gordon. Intrați sau o să aveți de-a face cu mine!

– Haide, micuților, intrați! adăugă Briant, pe un ton mai prietenos.

Mutrișoarele dispărură în clipa în care un alt băiat, care tocmai se ițise în ușa tambuchiului, spunea:

– Nu ai nevoie de noi, Briant?

– Nu, Baxter, răspuse Briant. Cross, Webb, Service, Wilcox și cu tine rămâneți cu cei mici!... Noi patru ne descurcăm singuri!

Baxter închise ușa pe dinăuntru.

„Și celorlalți le este frică!“ spusese Dole.

Așadar, nu erau decât copii la bordul schoonerului, mânat de uragan?

Da, numai copiii!

Și câți erau la bord?

Cincisprezece, numărându-i pe Gordon, Briant, Doniphan și musul.

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**Ocolul pământului
în optzeci de zile**

Traducere de Michaela Rodica Bușoiu
Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VERNE, JULES

Ocolul pământului în optzeci de zile/Jules Verne; trad. de
Michaela Rodica Bușoiu; pref de Lucian Pricop – Ed. a 6-a –
București: Cartex 2000, 2024

ISBN 978-606-091-188-3

I. Bușoiu, Michaela Rodica (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.133.1

© Editura Cartex 2000, pentru prezenta traducere.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Prefață</i> (Lucian Pricop)	7
OCOLUL PĂMÂNTULUI ÎN OPTZECI DE ZILE	
Capitolul I	13
Capitolul II	19
Capitolul III	24
Capitolul IV	33
Capitolul V	37
Capitolul VI	41
Capitolul VII	47
Capitolul VIII	51
Capitolul IX	56
Capitolul X	63
Capitolul XI	69
Capitolul XII	78
Capitolul XIII	85
Capitolul XIV	92
Capitolul XV	99
Capitolul XVI	106
Capitolul XVII	112
Capitolul XVIII	119
Capitolul XIX	124
Capitolul XX	132

Capitolul XXI.....	139
Capitolul XXII.....	149
Capitolul XXIII.....	157
Capitolul XXIV.....	164
Capitolul XXV.....	171
Capitolul XXVI.....	178
Capitolul XXVII.....	184
Capitolul XXVIII.....	191
Capitolul XXIX.....	200
Capitolul XXX.....	208
Capitolul XXXI.....	216
Capitolul XXXII.....	223
Capitolul XXXIII.....	228
Capitolul XXXIV.....	238
Capitolul XXXV.....	242
Capitolul XXXVI.....	248
Capitolul XXXVII.....	252

OPTZECI DE ZILE DE AVENTURĂ ȘI MAI BINE DE UN SECOL DE SUCCES

Ocolul Pământului în optzeci de zile (în original *Le tour du monde en quatre-vingts jours*) este unul dintre romanele de aventuri ale lui Jules Verne care s-a bucurat de mare succes de public. Publicat pentru prima dată sub formă de serial în *Le Temps*, între 6 noiembrie și 22 decembrie 1872, romanul a fost tipărit în volum în 1873. În poveste, londonezul Phileas Fogg, care și-a angajat recent un nou valet, pe francezul Passepartout, face un pariu cu prietenii săi din *Reform Club* că poate să facă ocolul pământului în optzeci de zile.

Această călătorie extraordinară are la bază revoluționarea transporturilor, eveniment care marchează secolul al XIX-lea și începutul revoluției industriale. Apariția noilor modalități de transport (calea ferată, vaporul cu aburi) și deschiderea canalului Suez în 1869 au scurtat distanțele, timpul necesar parcurgerii lor.

Povestea începe la Londra, pe 2 octombrie 1872. Phileas Fogg este un gentleman necăsătorit, care locuiește la adresa 7 Savile-Row din Burlington Gardens. În ciuda averii sale cu o origine necunoscută, domnul Fogg trăiește o viață modestă, cu tabieturi respectate cu precizie matematică. După cum se menționează în primul capitol, foarte puține se pot spune despre prietenii și cunoștințele domnului Fogg. După ce și-a concediat valetul pentru că i-a adus apa de ras la temperatura de 84 de grade Fahrenheit, în loc de 86, domnul Fogg îl angajează pe francezul Passepartout, care are în jur de 30 de ani.

CAPITOLUL I

În care Phileas Fogg și Passepartout cad la învoială,
unul în calitate de stăpân, iar celălalt de servitor

În anul 1872, clădirea de la numărul 7 din Saville-row, Burlington Gardens – casă în care Sheridan și-a dat sufletul în 1816 –, era locuită de Phileas Fogg, unul dintre membrii cei mai neobișnuiți și mai prețuiți ai Reform-Club din Londra, deși se străduia din răspuțeri să nu facă nimic pentru a atrage atenția asupra sa.

Așadar, unuia dintre cei mai mari oratori, care face cinste Angliei, îi urma acest Phileas Fogg, personaj enigmatic, despre care nu se știa nimic altceva decât faptul că era un bărbat cu maniere dintre cele mai alese și unul dintre cei mai arătoși gentlemeni din înalta societate engleză.

Se spunea că semăna cu Byron¹ – în ceea ce privește chipul, deoarece nu i se găsea niciun cusur în ceea ce privește picioarele –,

¹ George Gordon Noel Byron, al VI-lea Baron Byron, s-a născut în 22 ianuarie 1788 la Londra și a decedat în 19 aprilie 1824 la Mesolongion, Grecia. Este unul dintre cei mai cunoscuți poeți romantici englezi, alături de Percy Shelley și John Keats, contemporani ai săi.

Printre cele mai cunoscute opere ale sale sunt poemele narative *Pelerinajul lui Childe Harold* și *Don Juan*. Cel din urmă a rămas incomplet din pricina morții poetului.

...Faima Lordului Byron se datorează nu numai operei, ci și vieții sale, trăită în extravaganță, cu numeroase povești de dragoste, datorii, despărțiri, acuzații de incest și sodomie. ...Byron a fost un lider regional al organizației revoluționare Carbonari din Italia în revolta lor împotriva Austriei și mai târziu a călătorit pentru a lupta împotriva turcilor în Războiul de independență grecesc, fapt pentru care grecii îl consideră un erou național. El a murit din cauza febrei în Mesolongion. (Wikipedia)

În text se face referire la defectul din naștere al poetului, care era schiop.

dar un Byron cu mustăți și favoriți, un Byron cu o fire de neclintit și care ar fi trăit o mie de ani fără a se observa trecerea anilor.

Englez de naționalitate, fără îndoială, este cu puțință ca Phileas Fogg să nu fi fost londonez. Nu fusese văzut niciodată nici la Bursă, nici la Bancă, nici în agențiile comerciale ale orașului. Nici radele sau docurile Londrei nu adăpostiseră vreodată o navă avându-l drept armator pe Phileas Fogg. Acel gentleman nu apărea în niciun consiliu de administrație. Numele său nu se făcuse niciodată auzit în vreun barou de avocați, nici în Temple¹, nici în Lincoln's-inn sau Gray's-inn². Niciodată nu pledase la Curtea cancelarului sau la Curtea Reginei, nici la Finanțe nu-i apăruse numele sau la Tribunalul ecleziastic. Nu era nici industriaș, nici angrosist sau negustor, nici agricultor. El nu făcea parte nici din *Institutul regal al Marii Britanii*, nici din *Institutul londonez*, nici din *Asociația meșteșugarilor*, nici din *Institutul Russell* sau *Institutul literar al Vestului*, nici din *Institutul de Drept*, nici din acel *Institut al Artelor și Științelor reunite*, sub patronajul direct al Grațioasei Sale Maiestăți. În sfârșit, el nu aparținea niciuneia dintre numeroasele societăți care se găsesc cu duiumul în capitala Angliei, începând de la *Societatea Armonicii* și până la *Societatea entomologică*, întemeiată îndeosebi în scopul distrugerii insectelor dăunătoare.

Phileas Fogg era doar membru al Reform-Club și atâta tot.

Celui care se va mira că un gentleman atât de misterios se număra printre membrii acestei respectabile asociații, îi vom răspunde că fusese primit la recomandarea fraților Baring, la care avea oricând credit deschis. De aici o anumită „influență“,

¹ (engl.) The Temple – sediul a două colegii de avocați din Londra. (Dicționar Englez-Român, Ed. Academiei, 1974)

² (engl.) The Inns of Court – cele patru școli de drept: Lincoln's Inn, Gray's Inn, the Inner Temple, the Middle Temple – ele conferă diploma de drept și se bucură de privilegiul exclusiv de a acorda înscrierea în barou. (Dicționar Englez-Român, Ed. Academiei, 1974)

datorată cecurilor sale plătite la vedere cu regularitate, prin debitul contului său curent, veșnic creditor.

Era, oare, bogat acest Phileas Fogg? Fără îndoială. Dar, în ce mod făcuse el avere, nici cei mai bine informați nu puteau spune, iar domnul Fogg era ultimul căruia se cădea să i te adresezi pentru a afla. În orice caz, nu era un risipitor, dar nici strâns la pungă nu era, deoarece își aducea contribuția oriunde și oricând printr-o faptă nobilă, folositoare sau generoasă, însă fără a bate toba și chiar păstrând anonimatul.

Pe scurt, nimeni nu putea fi mai puțin comunicativ decât acest gentleman. Vorbea cât mai puțin cu puțință și părea cu atât mai misterios, cu cât era mai tăcut. Cu toate acestea, viața lui se desfășura la lumina zilei, dar ceea ce făcea era atât de matematic zi de zi, încât închipuirea, nemulțumită, căuta dincolo de ceea ce se vedea.

Călătorise, oare? Foarte probabil, deoarece nimeni nu știa mai bine decât el harta lumii. Nu exista colțișor, oricât de îndepărtat, despre care să nu pară a deține cunoștințe amănunțite. Câteodată, dar în vorbe puține, scurte și concise, îndrepta multele zvonuri care circulau în club cu privire la călătorii pierduți sau rătăciți; el indica adevăratele probabilități, iar cuvintele sale se adevereau adeseori ca inspirate de un al doilea văz, într-atât împrejurările sfârșeau prin a-i da dreptate. Era un om care cu siguranță călătorise pretutindeni în lume – cu spiritul, cel puțin.

Este totuși sigur că de ani îndelungați Phileas Fogg nu mai părăsise Londra. Cei care aveau onoarea de a-l cunoaște puțin mai mult decât ceilalți dădeau asigurări că – în afară de drumul pe care îl parcurgea șnur în fiecare zi pentru a se deplasa de la locuința sa la club – nimeni nu putea pretinde să-l fi văzut în altă parte. Își petrecea răgazurile doar cu lectura ziarelor și jucând whist. La acest joc care se desfășura în tăcere, atât de nimerit firii sale, el câștiga adeseori, dar câștigurile nu intrau niciodată în punga sa, figurând la loc de cinste cu sume însemnate în bugetul său de binefaceri. De altfel, trebuie să recunoaștem, domnul Fogg juca în mod evident doar pentru plăcerea proprie, nu pentru

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

STEAUA SUDULUI

Traducere de Michaela Rodica Buşoiu

Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX

Coperta: Dana Popescu

Tehnoredactor: Ecaterina Pîslă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**VERNE, JULES****Steaua Sudului** / Jules Verne; trad. de Michaela Rodica

Bușoiu – București: Cartex 2000, 2024

ISBN 978-606-091-175-3

I. Pricop, Lucian (pref.)

II. Bușoiu, Michaela (trad.)

821.135.1

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel./fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel.: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Fericirea obținută prin descoperiri științifice</i> (Lucian Pricop)...	7
STEAUA SUDULUI	
Capitolul I.....	13
Capitolul II.....	24
Capitolul III.....	34
Capitolul IV.....	44
Capitolul V.....	52
Capitolul VI.....	62
Capitolul VII.....	74
Capitolul VIII.....	83
Capitolul IX.....	90
Capitolul X.....	98
Capitolul XI.....	111
Capitolul XII.....	121
Capitolul XIII.....	128
Capitolul XIV.....	141
Capitolul XV.....	150
Capitolul XVI.....	159
Capitolul XVII.....	169
Capitolul XVIII.....	176
Capitolul XIX.....	187
Capitolul XX.....	196
Capitolul XXI.....	206
Capitolul XXII.....	216

Capitolul XXIII.....	224
Capitolul XXIV.....	230

FERICIREA OBTINUTĂ PRIN DESCOPERIRI ȘTIINȚIFICE

Titlul original, în limba franceză, al romanului lui Jules Verne *Steaua Sudului* este *L'Étoile du Sud*. Inițial, a apărut în foileton între 1 ianuarie și 15 octombrie 1884 în *Magasin d'éducation et de récréation*, apoi în volum în același an.

Acțiunea cărții se petrece în Griqualand, în Africa de Sud, unde inginerul minier Cyprien Méré conduce cercetări de chimie organică asupra diamantelor. Cyprien este îndrăgostit de Miss Alice Watkins, cu care plănuiește să se căsătorească, „proiect“ căruia i se opune tatăl acesteia, John Watkins. Prin urmare, Méré trece în exploatarea minieră, alături de un quaker din Statele Unite. Exploatarea minieră constituind o amânare a studiilor sale și o pierdere de timp din punctul de vedere al cercetărilor științifice pe care le face cu mare pasiune, Cyprien începe fabricarea unui diamant artificial cu ajutorul căruia să obțină mâna lui Alice. În urma unei experiențe norocoase, el obține un enorm diamant negru, supranumit „Steaua Sudului“, dar piatra dispare la puțină vreme după tăiere.

Căutătorii de diamante, invidioși pe reușita lui Cyprien, îl suspectează pe servitorul negru al acestuia, Matakkit – pe care acesta l-a educat după moda europeană – că ar fi autorul furtului, deoarece este cunoscut ca fiind cleptomane. Povestea romanului este urmărirea lui Matakkit prin Tansvaal, cu Cyprien însoțit de trei rivali care vor să pună mâna pe diamant pentru a spera la mâna lui Alice.

ȚĂRILE DIAMANTELOR¹

CAPITOLUL I

Uluitori, francezii ăștia!

– Vorbiți, domnule, vă ascult!

– Domnule, am onoarea de a vă cere mâna fiicei dumneavoastră, miss Watkins.

– Mâna Alicei?...

– Da, domnule! Cererea mea pare să vă uimească. Să-mi fie cu iertare dacă, totuși, mi-e greu să înțeleg de ce vi se pare atât de ciudată. Eu am douăzeci și șase de ani. Mă numesc Cyprien Méré. Sunt inginer de mine și am terminat al doilea Școala Politehnică. Familia mea este onorabilă și respectată, chiar dacă nu se numără printre cele bogate. Domnul consul francez al coloniei Capului va putea confirma cele spuse de mine, dacă doriți numai să vă manifestați dorința în acest sens, iar prietenul meu, Pharamond Barthès, întreprinzătorul vânător pe care îl cunoașteți foarte bine, ca toată lumea din Griqualand, de altfel, poate și el să vă confirme. Aici mă aflu într-o misiune științifică în numele Academiei de Științe a guvernului francez. Anul trecut am obținut la Institut Premiul Houdart, pentru lucrările mele asupra compoziției chimice a rocilor vulcanice din Auvergne. Expunerea mea asupra bazinului diamantifer din Vaal, care este aproape terminată, nu poate să fie decât foarte bine primită de

¹ Denumirea de diamant provine din limba greacă *adamas*, (ἀδάμας) „de neînvingător”. (n.tr.)

lumea savanților. Isprăvindu-mi misiunea, voi fi numit profesor-asistent la Școala de Mine din Paris și mi-am reținut deja un apartament în strada Universității, la numărul 104, etajul trei. Leafa mea se va ridica la 1 ianuarie la patru mii opt sute de franci. Nu este o avere, sunt conștient de acest lucru, dar, cu ceea ce câștig din lucrările mele personale, expertize, premii academice și colaborările la revistele științifice, acest venit aproape că se va dubla. Așa că, având gusturi modeste, nu-mi trebuie nimic mai mult pentru a mă simți fericit. Domnule, am onoarea de a vă cere mâna fiicei dumneavoastră.

Numai după tonul hotărât al micului său discurs, era lesne de văzut că Cyprien Méré avea obiceiul în toate cele de a merge drept la țintă și de a vorbi fără ocolișuri.

Fizionomia sa nu dezmințea cu nimic impresia pe care o lăsa exprimarea sa: era aceea a unui tânăr preocupat și ocupat de obicei de cele mai înalte concepții științifice, care nu acordă nimicurilor mondene decât timpul strict necesar.

Părul său șaten, tuns perie, barba blondă, scurtată aproape la nivelul pielii, simplitatea costumului său de călătorie din doc gri, pălăria sa de pai, ieftină de altfel, pe care o așezase politicos pe un scaun în clipa în care intrase în casă – deși interlocutorul său rămăsese cu capul acoperit, plin de nepăsare, cu lipsa de delicatețe obișnuită oamenilor din rasa anglo-saxonă – totul în persoana lui Cyprien Méré degaja un spirit serios, precum privirea lui senină trăda o inimă curată și o conștiință fără pată.

Pe deasupra, trebuie să mai spunem că acest tânăr francez vorbea la perfecție limba engleză, ca și cum ar fi trăit multă vreme în comitatele cele mai britanice ale Regatului Unit.

Domnul Watkins îl asculta trăgând din fumul unei pipe lungi, așezat într-un fotoliu de lemn, cu piciorul stâng sprijinit pe un taburet de pai, cotul pe o măsuță grosolană, în fața unei carafe cu gin și a unui pahar pe jumătate umplut cu această licoare spirtoasă.

Acest personaj era înveșmântat cu pantaloni albi, o haină din pânză deasă, albastră, o cămașă de flanelă gălbuie, fără vestă

sau cravată. Sub uriașa pălărie de fetru, care părea înșurubată pentru totdeauna pe capul său cărunt, se rotunjea o față roșie și buhăită, pe care ai fi crezut-o injectată cu gel de coacăze. Chipul său, puțin atrăgător, semănat pe alocuri de o barbă aspră de culoarea pirului, era străpuns de doi ochi mici și cenușii, care nu degajau tocmai răbdare și bunătate.

Însă, trebuie să adăugăm imediat, în apărarea domnului Watkins, că suferea îngrozitor din pricina gutei, ceea ce îl obliga să-și mențină piciorul înfășurat în pânzeturi, iar guta – în Africa meridională, ca și în celelalte țări – nu este făcută să îmblânzească firea oamenilor, din ale căror articulații mușcă fără milă.

Scena se petrecea la parterul fermei domnului Watkins, la latitudinea de 29 de grade la sud de ecuator și 22 de grade longitudine la est de meridianul Parisului, pe granița apuseană a Statului liber Orange¹, la nord de colonia britanică a Capului, chiar în centrul Africii australe sau anglo-olandeze. Acest ținut, al cărui mal drept al fluviului Orange formează limita spre granițele meridionale ale marelui deșert Kalahari, care pe vechile hărți poartă numele de Țara Griquas, este numit de vreo zece ani, pe bună dreptate, „Diamonds-Field“, Câmpul Diamantelor.

Salonul în care avea loc această întrevvedere diplomatică era la fel de remarcabil prin luxul nepotrivit așezat de câteva piese de mobilă, cât și prin sărăcia altor detalii de interior. Podeaua, de exemplu, era făcută pur și simplu din pământ bătătorit, dar acoperit, pe alocuri, de covoare groase și blănuri scumpe. Pe pereți, care nu fuseseră niciodată acoperiți cu vreun tapet oarecare, atârnavă o superbă pendulă din alamă șlefuită, arme de preț de diverse fabricații, miniaturi englezești, încadrate în magnifice

¹ Strămoșii olandezi ai burilor (fermieri) au colonizat Capul Africii de Sud în 1652. Britanicii au cucerit această colonie în 1814. Refuzând să accepte sistemul colonial străin și confiscarea fermelor lor, 10.000 de buri au părăsit această colonie în 1836. S-au mutat la nord, mai întâi în Natal, pe coasta Oceanului Indian, iar în 1843, când Marea Britanie a anexat și acest stat, în podișul de la nord de râurile Orange și Vaal unde au fondat Statul Liber Orange și Republica Transvaal. (n.tr.)